

LUMINA.

Ese de dóne ori in septemana:
Joi-a si Duminec'a.

Pretiuu de prenumeratiune:

pre anu intregu . . . 6 fl. v. a.
" diumetate de anu . . . 3 fl. v. a.
" patrariu de anu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre anu intregu . . . 9 fl. v. a.
" diumetate de anu . . . 4 fl. 50 cr.

Corespondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de a dreptulu: Redactiunei „Lumina” in Aradu, cancelari'a episcopésca.

Pentru publicatiunile de trei ori, ce contieniu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) tacs'a o 8 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. éra mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiuu publicatiuniloru se se anticipe.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.**Din Scrierile santului Ioanu Gura de auru.**

Nóe omilii despre pocaintia.

Omil'ia II.

Machnirea regelui Achabu. — Profetulu Ion'a.

(Fine. *)

3. Mai este inca si o alta cale catra penitentia. Care? a plange pentru pecatu. — Ai pecatuitu? plange si éta cà l'ai departatu. Ce astringere costa acést'a? Eu nu pretindu dela tine altu ceva, decâtu se plangi pentru pecatu? Nu-ti demandu ca se strabati marile nici se alergi la porturi, nici se faci caletorii departate, nici se platesci sume de bani, nici se te concredi valureloru furiose, — ci ce? Plange pentru pecatu. Si deunde vine acést'a, — vei dice tu, ca eu se stergu pecatulu déca voiu plange? Si despre acést'a ai unu argumentu in s. scriptura. — A fostu unu rege, Achabu; se dà testimoniú cà aru fi fostu dreptu, dara elu domnià nedreptu din caus'a femeiei sale Isabela. Acést'a ardea de poft'a dupa vi'a unui Israelitu Nabot, si lasà se-i spuna: dà-mi mie vi'a, carea eu o ceru, si ié séu bani séu o schimba cu alt'a bucata de pamentu“. Nabot inse dise: „Departa se fia dela mine ca eu se vendu ereditatea parintiloru mei. Achabu cugetá la via, dara totusi nu voiá alu astringe; din caus'a aceea cadiu intr'unu morbu. Atunci Isabela, o muiere impertinenta, petulenta, nerusinata, fora Ddieu fora de lege, intrà la elu si dise: „Pentru ce esti machnitu si nu mananci“? Scóla si mananca; eu voiu lucrá ca tu se posiedi bunulu mostenitu de Israelitulu Nabot. Ea adeca scrie la cei mai betrani in numele regelui o epistóla si dice: Lasati a se vesti postu, si acordati ómeni, contra lui Nabot, cari se mintiésca, cà elu ar fi vatematu pre Ddieu si pre regele. — O! postu plinu de reutatea cea mai brutala. Ei ordinara postu, ca se póta comite unu omoru. Ce s'a intemplatu asia dara? Nabot a fostu ucisu cu pietri si muri. Dupa ce acést'a i vení Isabelei la cunoscentia, dise catra Achabu. „Scóla! acum potemu luá vi'a in posesiune, fiindcà Nabot este mortu“. Achabu, care pana aci erá machnitu, se sculà merse in via si o luá in posesiune. Acum Ddieu tramite la elu pre profetulu Eli'a: „Mergi,“ dice, si di lui Achabu: In ce chipu ai facutu omoru si ai luat mostenirea, asia se se verse sangele teu; si canii vor linge sangele teu, si concubinele se voru scaldá in sangele teu“. Mani'a lui Ddieu este aprinsa, sententi'a facuta si judecat'a condemnarei enunziata. Si uita, unde ilu tramite: in via. Acolo unde s'a comisu crim'a, acolo se urmeze si pedéps'a. Si ce dice elu? Candu l'a vediutu Achabu, i dice: „Tu vrasimasiulu meu, m'ai aflatu,“ ca si candu ar fi voitu a dice: m'ai aflatu vinovatu, fiindcà am pecatuitu; acum ai oca-siune, a-mi face imputari: tu inimiculu meu, m'ai aflatu pre mine. — Fiindcà Eli'a totu mereu facea lui Achabu imputari si Achabu pricepuse cà a pecatuitu asia i dice: Tu mereu mai reprobatu si defaimatu, acum inse mi-faci

imputari pre dreptu fiindcà elu sciá, cà a pecatuitu. — Profetulu éra i anuncia sententi'a: Asia dice Domnulu: „Pentru cà ai facutu omoru, ai luat mostenirea (straina,) ai versatu sangele unui dreptu, asia se se verse si sangele teu si canii lu-voru linge acel'a si concubinele se voru scaldá in sangele teu.“ Candu a auditu acestea Achabu s'a intristatu si a plansu pentru pecatulu seu. Elu a recunoscutu faradelegea s'a, si Ddieu a revocatu sententi'a enunziata asupra lui. Ci Ddieu antaiu s'a justificatu, ca Elia se nu apara de mincinosu si se-lu intimpine aceeasi sórte ca pre Ion'a.

Ddieu dise lui Ion'a: Mergi si propoveduesce in Ninive, intru o cetate, in carea locuiau mai multu de 120.000 ómeni, fora muieri si prunci: „Inca trei dile si Ninive se va prapadi.“ Ion'a inse nu voi se mérga càci elu cunosea bunatatea lui Ddieu. Si ce a facutu elu? Elu fugí, deórace dise: Eu mergu acolo se propoveduescu, tu fiindcà esti induratu, ti-vei schimbá judecat'a, si eu ca unu profetu mintiuosulu voiu fi omoritu. Cu tóte acestea acea mare, care l'a primitu, nu l'a ascunsu ci dandu-lu la uscatu l'a salvatu pentru Ninive si ca o serva fidela a pastratu nevatematu pre impreuna servitoriulu. Càci Ion'a adeca, s'a sculatu se fuga, si a aflatu o corabia, ce mergea la Tarsis, si si-a datu chiria sa, si a intratu in trens'a. Unde fugi o Jona!? Dóra caletoresci in alta tíera? „Alu Domnului este pamentulu si plinirea lui.“ Séu te duci pre mare? Nu scii cà marea este a lui si cà elu o a facutu? Séu dóra in ceriu? Au n'ai auditu pre Davidu, candu a disu: „Vede-voiu ceriurile, lucrurile degeteloru tale.“ Totusi pentruce a cugetatu Ion'a in spaim'a sa ca se fuga: fiindcà in adeveru nime nu póte fugí de Ddieu. — Dupace insa marea érase l'a datu uscatului, se duse la Ninive, predicá si dise: „Inca trei dile si Ninive se va prapadi. Ca inse tu se te convingi cà elu din acelu motivu a fugitu, ca adeca, preainduratulu Ddieu i va parea reu preste judecat'a cea esprimatulu facia de Ninive, si se va aretá ca unu profetu mintiuosulu, — ti-aréta elu singuru fórté chiaru. Càci dupa-ce a predicatu in Ninive, parasi cetatea si voi se védia, ce se va intemplá. — Dara dupa trei dile vediendu cà nu s'a intemplatulu nimicu din aceea ce-a amenintiatulu elu, si-aduse aminte de cugetarile sale de antaiu si dise: „Au nu sunt aceste cuvintele mele care am graitu, cà Ddieu induratu si indelungu rabdatoriu esti si-ti pare reu de reutatele omeniloru?“

Ca asiadara se nu se intemple lui Elia aceea ce i s'a intemplatulu lui Ion'a, asia Ddieu i descopere caus'a din carea a iertatu pre Acabu. Si ce a disu Ddieu catra Eli'a? „Ai vediutu cum s'a nmilitu Acabu de catra faci'a mea? Deci nu i voiu resplati dupa reutatea lui.“ Minunatu! Domnulu servulu stá bunu pentru acést'a si Ddieu apera pre unu omu naintea unui omu. Se nu credi, dice, cà dóra lu-asi fi iertatu fora de cauza, càci elu si-a schimbatu viéti'a si eu inca mi-am schimbatu mani'a si-o am

*) A se vedé Nr. 33.

departatu. Si tu nu vei fi privitu ca profetu mintiuoşu, căci tu ai vorbitu adeverulu. Déca Acabu nu si-ar fi schimbatu cugetulu, asia si judecata s'ar fi dusa in deplinire; ci elu si-a scimbatu viéti'a si eu am departatu mani'a dela mine. „Si Ddieu dise catra Eli'a: „Nu vedi tu, cum Achabu intristandu-se si plangendu s'a umilitu inaintea fechiei mele? „Eu nu voiu lucrá dupa mani'a mea.“ Acum vedi si tu, cum se spala pecatele prin lacrime?

4. Mai ai inca si o a trei'a cale spre penitentia. Ti-numescu eu si mai multe, numai ca, prin varietiuinea căliloru se-ti inlesnescu mantuirea. Care este asiadara acést'a a trei'a cale? Umilinti'a. Fii umilitu si vei desface catenele peccatului. Si despre acést'a éراسi ai marca decidiatoria in santele Scripturi in enararea despre Vamesiu si Fariseu. — „S'au suitu“ se dice acolo „Fariseulu si vamesiulu in biserica se se róge, si fariseulu incepú a-si enumerá virtutile sale: „Eu nu sum peccatosu“ dice elu, ca ceialalti ómeni, dara nici ca acestu vamesiu coela. Tu miseru si ticalosule sufletu! ai judecatu tóta lumea pentru ce mai torturezi si pre vecinulu teu? Lumea, nu ti-a ajunsu! . . . trebuiai se condemni si pre vamesiu? Pre toti ii-ai dejudecatú in modulu acést'a, si nu ai crutiatiu nici unu omu: Eu nu sum ca ceialalti ómeni nici ca acestu vamesiu. Postescu de dóue ori in septemana, dau dieciuéla din tóte câte posedu, seraciloru. — Cátu de falnicu vorbesce, ce fanfaronu! Nenorocitul omu! Lasa că ai dejudecatú tóta lumea pentru ce mai condemni si pre vamesiulu, de laturea ta? Nu te-ai indestitulu cu acus'a asupra lunei întregi, trebuiai se condamni si pre vecinulu teu?

Ce a vorbitu vamesiulu? Dupa ce au auditu aceste elu nu dise: Cine esti tu, ca se-mi faci mie imputari? De unde cunosci tu viéti'a mea! Tu nu ai amblatu cu mine, nu ai locuitu la mine nici ti-ai traitu timpulu cu mine. Pentru ce esti asia superbu? Cine dá testimoniu despre faptele tale cele bune? Pentru ce te laudi insuti? Pentru ce-ti esti tie lingusitoriu. — Ci nimicu, nimicu din tóte acestea, n'a disu vamesiulu, fora plecandu-si capulu se rugá si vorbi: „Dómne! fii induratu mie peccatosului.“ Si vamesiulu, care s'a umilitu s'a indreptatu, fariseulu inse parasí biserica ducandu cu sine pierderea indreptarei. Vamesiulu o ajunsese, candu s'a departatu, si cuvintele aci au fostu mai bune decâtu faptele; căci acel'a prelanga tóte faptele sale (cele spuse) si-pierdú indreptarea, ér acést'a o castigá prin confessiunea sa cea umilita. E, dar acést'a, inca totu nu a fostu umilintia; căci umilintia este atunci, candu unulu mare fiindu (falnicu) se umilesce; fapt'a vamesiului nu a fostu umilintia, ci adeveru; pentrucá adeverulu a resunatu din cuvintele lui, fiindcă elu a fostu unu peccatosu. Căci spune-mi rogute ce este mai reu decâtu unu vamesiu? Din lips'a straina, si-trage castigulu, din folosulu unui lucru strainu elu are parte; elu nu se intereséza de lucru fiindcă participa la venitu asia cătu peccatulu lui este fórté mare. Căci a fi vamesiu nu insémna alta, decâtu a intrebuintia pre facia forti'a, a comite nedreptu legalmente, si a luá sub velulu (aparintia) de dreptu. Ce e mai reu decâtu unu vamesiu, care sta langa drumu, si secera fructele lucrului strainu, si acel'a, care unde este lucru, nu se intereséza, nici cătu de pucinu, ér unde este castigu, si-ié partea sa, din aceea, ce elu nu a meritatu prin lucru? Deórace vamesiulu este unu peccatosu si totusi fiindu umilitu, a primitu o gratia asia mare, cu cătu mai multa gratia va aflá celu virtuosu déca se va umilí? Déca tu ti-marturisesci peccatulu, si apoi te umilesce, te vei justificá. Voiesci inse se scii cine este umilitu? Uitate la Pavelu, celu intru adeveru umilitu; Pavelu! la acestu invetiatoriu alu lunei, vorbitoriuulu spirituale, acést'a arma alésa, acestu limanu liniscitu; la Pavelu turnulu neclati-

nabile; la dinsulu care cu unu corpu debilu a strabatutu tóta lumea si ca cu aripi a grabitu dela unu locu la altulu. Vedi, cătu este de umilitu vedi pre acestu prostu si intieptu, miseru si avutu; pre densulu lu-numescu eu intr'adeveru umilitu, pre elu, care atât'a a lucratu; pre elu, care a reportatu mii de invingeri asupra satanei, pre elu care striga dicendu: „Darulu seu care este intru mine nu a fostu in desiertu ci mai multu decâtu toti aceia m'am ostenitu si care a suferitu prinsori, betái si lovituri, care a intorsu lumea intréga prin epistólele lui, care a fostu chiamatu prin voce cerésca; acel'a a fostu umilitu, candu dice: „Eu sum mai miculu intre apostoli, care nu sum vrednicu a me numí apóstolu“. Vedi tu marimea umilintiei? Vedi cum se dediosesce Pavelu pre sine, candu elu singuru se numesce: celu mai micu? — „Căci eu“ dice elu, sum mai miculu apostoliloru, care nu sum vrednicu a me chiamá apostolu. Pentrucá acést'a este adeverata umilintia ca se te micisorezi in tóte si se te numesci celu mai micu. Cugeta numai, cine a fostu acel'a, care a disu aceste: Pavelu, cetatianulu, ceriului cu corpu celu debilu, chiar cu care érá imbracatu, column'a bisericeii, angerulu pamentescu, omulu cerescu. Cu atât'a placere petrecu la barbatulu acést'a candu cautu la frumseti'a virtutiloru lui. Sórele candu resare cu tóte radiele sale cele stralucitorie, cari le tramite, nu-mi inserinéza ochii atât'a cătu faci'a lui Pavelu luminéza spiritulu meu. Pentru că sórele luminéza ochii, érá Pavelu ni redica privirea chiaru pana la bolt'a ceriului, fiindcă elu face sufletulu mai inalatiu (sublimu) ca sórele si mai pomposu ca luna: Acést'a este puterea virtutei; ea face pre ómeni angeri; dá aripi spiritului in fug'a sa spre ceriu. Acést'a virtute ne invétia pre noi Pavelu. Se ne nesuimu deci a fi imitatori zelosi ai acestei virtuti! Ci nu se cuvine se ne departamu dela obiectulu nostru fiindcă propusulu (intentiunea) ni-a fostu a aretá umilinti'a ca a trei'a cale catra penitentia, că vamesiulu nu s'a umilitu ci numai a fostu sinceru, marturisingu-si peccatulu seu si s'a justificatu fora spese de bani fora a taiá marile. fora a face strapatii indelungate, fora a stranavigá marile imense; *) fora ca se fi rugatu pre amicii sei se stea buni prin cuvente pentru elu, séu se fi intrebuintiatu multu timpu: totusi singuru prin umilintia s'a indreptatu si s'a aflatu demnu de Imperati'a ceriului, careia barem de amu fi si noi partasi prin darulu si iubirea Domnului nostru Isusu Cristosu. A lui se fia onórea si glori'a din eternu in eternu. Amin!

G. Pletosu.

Pusetiunea ierarchiei serbesci in trecutu vis-a-vis de biserica romana.

(Fine. **)

Marturisescu chiar istoricii serbi, că din clerulu serbescu cele dintaiu persóne au emigratu numai la inceputulu vécului XVII. din Bosni'a in partile Croatiei si Slavoniei ¹⁾ prin urmare romanii din Ungari'a si Banatu atunci nici au fostu dar nici au potutu fi stapaniti de clerulu serbescu. Ma precum din istori'a literaturii nostre nationale scimu, clerulu romanu in tóte partile se apucase cu mare sirguintia de traducerea cartiloru bisericesci in limb'a materna si astfelu luptá pentru emanciparea bisericeii romane de sub jugulu limbei slavene. ²⁾

In directiunea acést'a apucata de clerulu ramanescu intru desvoltarea nationala, elu potea se intimpine pede-

*) Aci se vede óra care tautologia, deórace a taiá marca si a navigá totu accasi insémna.

¹⁾ Tincu-Velea pap. 55.

²⁾ Stefanu Hercea, parochulu Carausebesiului si Moise Pestisielu alu Lugosiului dejá la 1581. colucrau la traducerea bibliiei de Orestia.

**) A se vodé Nr. 33.

ci desmentatorie dela ierarchia serbesca deca acest'a
ore atunci ar fi fostu constituita si inca cu dreptu de
suprematia asupra bisericei romane, cea ce se dovedesce
mai tardiu cu atitudinea ei observata la primii pasi de
despartire ierarchica a Romaniloru de catra Serbi. Ci
precum am disu ierarchia serbesca austriaca s'a inte-
meiatu si organisatu numai intre anii 1690-5, ér despo-
sismulu ei nerestrinsu asupra bisericei romane datéza dela
apostasi'a metropolitulu Atanasiu.

Au fostu o procedura necanonica si condemnabila
dela capii unoru diecese romane cochetarea loru cu ie-
rarchia serbesca precandu inca metropoli'a romana érá in
viétia, ³⁾ dar, póte, acést'a o facera ei in interesulu man-
uirei poporulu credintiosu de cursele jesutiloru, cari por-
niseru venetoria formala intre romani. Si, tare credu eu,
deca catastrofa dela 1700 nu intimpiná biserica nóra,
ea nici ar fi devenitu candva sub jugulu ierarchiei ser-
besci, nu, ierarchia bisericei romane ar fi protestatu
contra ingerintiei serbesci in afacerile si drepturile ei ca-
nonice, dar asia nime nu érá ori curagiu nu avea ca
se radice vócea pentru nedreptatea si violinti'a, ce se
fece poporulu romanu.

Vom cunosce mai bine pusetiunea ierarchiei serbesci
facia de romani, deca vom esamina incesi diplomele im-
peratesci prin cari s'au acordatu drepturile si privilegi-
ele serbiloru. Diplom'a din 21 Augustu 1690 suna: . . .
. . . Arsenio Csernovich, orientalis ecclesiae graeci ritus
Rascianorum archiepiscopo, episcopi,
toti denique *comunitati ejusdem graeci ritus et nationis Ras-*
cianorum etc. Pasagele acestea arata luminatu
ca archiepiscopulu Cernoviciu ca atare a fostu *recunos-*
cutu numai pentru gintea rasciana. Totu in acésta diploma, se
acórda serbiloru libertatea de a pune archiepiscopulu de natiu-
nea si limb'a rasciana „liceatque vobis inter
vos ex propria facultate, *ex natione et lingua Rasciana con-*
stituere archiepiscopum isque archiepiscopus
vester liberam habeat facultatem disponendi cum omni-
bus orientalis graeci ritus ecclesiis, episcopos consacrandi
. in civitatibus et villis *Rascianos sacer-*
dotes subordinandi etc. Din cuvintele „disponendi
cum omnibus orientalis graeci ritus ecclesiis“ nu s'a po-
tutu deduce dreptulu ierarchiei serbesci asupra romani-
loru, pentrucá nedependinti'a loru bisericesca érá intari-
ta prin decretule regiloru Ungariei: Mathi'a si Ula-
dislau. Ba artic. de lege 45. din 1495. spune apriatu ca „dela
serbi, ruteni, vlachi (romani) si dela alti schismatici nici
unu feliu de diecuiéla se nu se céra.“ Éta dar ca romanii au
fostu deosebiti de serbi si in legile tierii. Cu ce logica si
ratiune póte cineva dar sustiunea ca citatulu „omnibus
graeci ritus ecclesiis“ (adeca cele serbesci) cuprinde in
sine si bisericile romane? Ar fi o mistificare evidenta
a adevérulei, deórace togmai archiepiscopulu Cernoviciu
si vice-voivodulu militiei serbesci Ioanu Monasterli in a.
1694 cerura dela imperatulu Leopoldu se *demitia pre*
serbi in patri'a loru de mai nainte delocu dupa ce resbelulu
cu turcii va incetá si pacea se va restituá ⁴⁾

Nici diplom'a din 1695 nu esprima mai multu ca-
cea de mai nainte. Si deca totusi aflámu in ea pomeni-
ti si episcopii unoru diecese romane intemeiate din ve-
chime, caus'a e fórté usioru de esplicatu. Serbii n'au co-
lonisatu toti unu anumitu teritoriu, ci o parte din ei s'au
asiediatu inprasciati prin diecesele romane, si acestia ne-
potendu dar nici fiindu ei in numeru trebuintiosu de a

poté formá eparchii proprie de sine statatorie au statu
sub pastorirea episcopiloru din acelesi diecese romane.
Da! au inlesnitú fórté tare latirea suprematiei serbesci
asupra dieceselor romane trist'a impregiurare, ca stin-
gendu-se din viétia episcopi romani consacráti la metropo-
li'a romana transilvaniana, in diecesele romanesci va-
cante s'au incubatu episcopi de natiunea serbesca, cro-
indu ei dupa aloru placu sórtéa poporulu romanu pre-
care l'a tienutu in catenele si jugulu slavismulu unu se-
colu si diumetate!

Dupa incheierea pacii dela Carlovitiu (1699), serbii
pierdiendu speranti'a de a recuperá patri'a loru strabuna
se apucara de organisatiunea definitiva. La diet'a dela
Posionu (1708) Isaia Diacoviciu succesorele metropoli-
tulu Arseniu Cernoviciu suscerne unu memorandu in care
cere: asemnarea unui teritoriu separatu pentru serbi;
poporulu serbescu se nu fia constrinsu a tienea serba-
torile rom. catholiciloru; deca metropolitulu séu veri
care episcopulu ar trece la unia acela se se lipsésca de
oficiu si in loculu lui altulu se se aléga . . . etc. ⁵⁾

Coloniiloru cernovicene au mai urmatu apoi la 1736
alte colonii sub conducerea patriarchulu Arseniu Ioanov-
viciu. Nici unulu din patriarchii serbi de mai nainte n'a
facutu atáte violintie romaniloru ca si acest'a. In diplo-
m'a data de imperatés'a Mari'a Teresia la 1743 aprile
24 se recunosce si intaresce Arseniu Ioanoviciu de ar-
chiepiscopulu si metropolitu numai pentru natiunea serbesca,
si clerulu si poporulu rascianu se demanda a recunosce
pre acelu Arseniu de adevératu Iliricu séu serbescu ar-
chiepiscopulu si metropolitu alu loru: „mandamus quatenus
patriarcham Arsenium Ioanovich a modo in posterum pro
vero et indubitato orient. gr. rit. illyricae seu rascianae
gentis archiepiscopo et metropolita habere, te-
nere, recognoscere, debitamque ipsi in ecclesiasticis obedi-
entiam, honorem et reverentiam exhibere teneamini. . . etc.
ér prin diplom'a din 20 Iuniu, acelasi anu, se demanda ca
privilegiile intarite se se publice pretotindenea preunde
locuiesce dis'a ginte si poporu serbu, „ubi minirum dicta
gens' populusque rascianus g. r. degit.“ Cu tóte aceste
acelasi Metropolitu avú cutesanti'a a se numi pre sine:
Archiepiscopulu si Metropolitu alu Belgradulu serbescu
si alu Carlovitiulu alu Ungariei, Serbiei, Slavoniei si
Croatiei, alu Banatulu Temisianu si alu Valachiei Aus-
triace. ⁶⁾ Éta cum si-au formulatu ierarchia serbesca
dreptulu de stapanire preste bisericele romanesci! Usur-
patione si sacrilegiu sunt cáile pe cari numit'a ierarchia
castigase titluri straine, dar nu diplomele imperatesci,
nici legile tierii!

Insa precandu de o parte se nasce indignatiune si
amaréla in inim'a nóra, pentru multele scaderi si per-
deri pe terenulu culturei nationale, pre atunci, de alta
parte, noi nu potemu fi decátu recunoscetori ierarchiei
serbesci. Dicu nu potemu fi decátu recunoscetori, pentrucá
sub scutul acelei ierarchiei ni-am salvatu relegea stra-
buna, si impreuna cu ea am salvatu independinti'a si au-
tonomi'a bisericei nóstre nationale de astadi! Biserica
romana ortodocsa pentru aceea a tienutu si tiene strinsu la
confederatiunea cu bisericele ortodocse, pentrucá numai asiá
se vor implini cuvintele mantuitorulu rostite in gradin'a
getsimana: „*Parinte sante! fa ca toti un'a se fia, precum*
Tu parinte intru mine, de asemenea si ei un'a se fia.“ ⁷⁾

Vincentiu Mangra.

⁵⁾ Se vede ca unia ameninti'a tare bisericii ortodocsa.

⁶⁾ Tincu-Velca pag. 92.

⁷⁾ Voiu mai reveni la obiectulu acest'a cu alta ocaziune.

Aul.

³⁾ Isai'a Diacoviciu, episcopulu Ienopoliei la a. 1690 in numele coloni-
loru serbi duce omagie de multiamire imperatulu Leopoldu, pentrucá ii-a sca-
patu din falcilo tiraniei barbare a turciloru.

⁴⁾ „Szerb telepek“ pag. 38.

Aparate de sigurantia

contra sinistrelor maritime.

Desele sinistre maritime ce se intempla au treditu in ómeni sentimentulu de conservatiune. Mai multe aparate de sigurantia contra lor au fostu experimentate de curendu inaintea unui publicu numerosu, lacomu de a privi totu ce este curiosu si nou. Nu vomu vorbi decátu de dóue:

Natatorulu este numele aparatului experimentatu de inventatorulu seu, D. Gosselin, la 12 Iunie, inaintea unui mare numeru de invitati si curiosi. Aparatulu nu este altu ceva de cátu o imbracaminte de cauciucu in care se insufla unu volumu de aeru indestulatoru pentru gonirea cuantitatii de apa necesara spre anularea greutatii corpului. Acésta masa de aeru este distribuita in acelasi timp pe peptulu, pe renuchii si pe cópsele inotatorului, in nisce aparate purtate pe sub vestiminte, printr'unu tubu in forma de spirala, care se lasa dupa tóte miscarile corpului, séu in 2 mari pungi, un'a pe peptu si alt'a pe spinare, ce forméza ca unu felu de acoperisiu pentru notatorulu ce este sub haine. Nu sunt necesare multe explicatiuni spre a se intielege principiulu aplicatu de D. Gosselin, si care nu este decátu principiulu lui Archimede ce se invétia in cele dintai clase in scóle. Originalitatea si utilitatea noului aparatu consista in putinti'a de a purta acestu vestmentu protectoru pe sub haine fora a impedeá miscarile corpului si alu diformá, si in usiurinti'a de alu putea face se ne aduca ori-ce servitiu prin câteva insuflari in gur'a tuburiloru.

La ocasiunile ordinare, precumu bai de mare, facilitarea primelor exercitii pentru inotu, nimicu nu va fi mai simplu decátu intrebuintiarea aparatului Gosselin. Fi-va totu astufelu si in catastrofele cele mari candu intr'unu momentu s'ar scufundá unu vasu mare plinu cu pasageri? Speramu ca da, mai cu séma in urma modificariilor ce s'au recomandat inventatorului a se aduce in constructiunea lui, cari consista in inlocirea modului de inchidere a tuburiloru insuflátore printrun'a inbucatura cu clape care sè se opuna la esirea aerului odata intratu, si constructiunea a dóa rezervare deosebite formate de dóa spirale, modificari fórté necesare, pentru cá esirea aerului séu ruptur'a unicei spirale ar face sè se pérda totulu. In astu-felu de casuri nu trebuie a se face economia de aeru care costa fórté pucinu, si e mai bine a fi mai multu de-asupra apei de cátu a fi prea aprópe de ea.

Esperienti'a, cumu amu disu, s'a facutu la 12 Iunie. Patru ómeni si unu copilu, preveduti fie care cu cátu unu aparatu de a D-lui Gosselin, s'au viritu in apa si au statu cátu au doritu asistentii, lasandu-se in curentulu apei, suindu-se inapoi, in pitióre, culcati, inotandu, fiindu cu unu cuventu totu atátu de liberi pe miscarile lor ca si pe uscatu, si esindu fora a se simti delocu osteniti, gat'a a incepe din nou si a continuá tóta diu'a, fora a se gandí macaru la mancare, de si ar fi putut'o luá cu densii in un'a din pungi, cea dela peptu. Numai copilulu nu scíá in nóte; cu tóte aceste a statu de-asupra, si cu tóte miscarile sale neregulate, nu i s'a intemplat nici unu accidentu. La urma insusi D. Gosselin s'a viritu in apa, tienendu de-asupra capului o umbrela, cetindu si fumandu.

Alu doilea aparatu, cu care s'a facutu esperintia la 20 Iunie, este acelu a D-lui Bazin, care nu este de cátu unu simplu colaru, séu, spre a dice mai esactu, unu tubu subtire de cauciucu inflatu cu aeru si asemenandu-se cu aceea ce se numesce perin'a igienica. Elu este de guma curata, vulcanisata mai intai si apoi desulfurata, ceea ce o face se fie constantu elastica si i radica inconvenientele inerente cauciucului vulcanisatu, care, invehindu-se, se intaresce si se póte stricá. Foile ce se intrebuintiéza au o grosime de 3 milimetre, si fiindu lipite prin bataia cu ciocanulu nu se potu deslipí. La colaru este adaosu unu sipu destinat spre a se pune in elu vre-o substantia intarítore de puteri, precumu si o sucerátore pentru a dá alarma.

Candu pericolulu este iminentu ajungo a se pune colarulu inflatu la gátu. Póte cineva atunci a fi aruncatu in mare, a apuca câteva-inghitituri de apa sarata in acésta afundare neprevéduata; dar, dupa aceea nimicu nu mai este de temutu, colarulu te aduce in positiune verticala, capulu ese din apa, si chiar de ai avea cea mai mare bunavointia, nu te mai poti afundá si, prin urmare, inecá. Déca cine-va prefera positiunea orizontala, atunci n'are decátu se lasa in josu prin midiloculu unoru sireturi indiestraté cu manere de lemnu, partea de dinainte a colarului, si cu capulu sustienutu de partea de dinapoi ca de o perinutia, póte asteptá evenimentele. Déca are norocu se tréca vre unu vasu pe aprópe, ilu pote stricá si este scapatu.

Ceea ce militéza in favóra aparatului Bazin este volumulu seu celu micu, pucin'a sa greutate si facilitatea de a se inbracá cu elu

la momentu. Toti acei ce tienu la viétia si sunt siliti a o riscá in caletorii lungi pe mare, totudeuna periculóse, n'ar trebui se negligeze a se provedea cu aparatulu D-lui Bazin.

Toti acei cari nu voiescu a scapá din vedere nici o posibilitate de a scapá de mórté, potu face din *colarulu* Bazin complimentul *natatorului* Gosselin, cáci nu amendóue servescu esactu pentru acelasu scopu, si s'aru putea astu-felu combiná in cátu sè se completeze unulu prin celalaltu. N'ajunge numai se nu se póta cineva afurdá, avantajiu ce ofera colarulu Bazin, ci e mai bine a putea si inot fora a ostení tare si a intretinea viétia prin alimente ce se pótu lu si intrebuinti'a prin natatorulu Gosselin. Éta pentru ce amu datu odata descriptiunea amendurorn aparatelor.

(Vocea Covur.)

Concursu de licitatiune.

Subscrisulu comitetu parochialu la incuviintiarea venerabilulu consistoriu diecesanu din Aradu, pentru renoirea edificiului bisericii romane gr. or. din Curticiu, escrie concursulu de licitatiune minúenda. Sum'a hotarita pentru renoirea aceleasi bisericii e: 6931 fl. 90 cr. v. a.

Doritorii de-a intreprinde acestu lucru sunt avisati a se presentá pre 16 Augustu st. n. a. c. in localitatea scólei romane din locu, unde dupa efectuarea licitatiunei se va incheiá contractulu, care in sensulu ordinatiunei consistoriale de sub Nr. ^{1274.} ep. 457. din 1871 se va susterne venerabilulu consistoriu diecesanu pentru revisiune si aprobare.

Curticiu, 18 Iuliu st. v. 1874.

Comitetulu parochialu.

CONCURSU.

2

Pentru parochi'a din Musca protopopiatulu Vilagosiului se escrie concursu: emolumentele sunt: Una sésia pamentu, dela 140. casi cu pamentu, câte una mesura bucate diumetate gráu ér diumetate cucurudiu, apoi dela 45 casi dieleresci câte 50 cr. si stótele usuate.

Aspirantii au a-si tramite recursurile bine istruate protopresbiterului tractualu D. Georgiu Vasileviciu, si a se presentá in vre una Dumineca séu serbatóre in ante de alegere la biserica a cantá séu a tiene cuventare. —

Cei cu clase vor avea preferintia inasa potu recurge si preuti fora de clase, déca au testimoniu de calificatiune pentru parochia buna.

Diu'a alegerii va fi la 6. Aug. a. c. st. v.

Musca la 7. Iuliu 1874.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea mea, Georgiu Vasileviciu, protop. Vilagosiului.

CONCURSU

Pentru nou infintiatutulu postu docentalu, in comun'a Iancahidu, de I Clasa, se deschide pana in 28 Iuliu a. c. vechiu, candu si alegerea va fi.

Aspirantii la acestu postu, recursurile sale cu propri'a sa manuscrite, prevediute dupa Inaltele instructiuni, adresate Onoratului Comit. paroch. — au a le asterne Inspectorului cerc. de scole in Iancahidu per Bega-Sz. György in cottulu Torontalu.

Salariulu anualu e: 300 fl in bani gat'a auticipati totu la trei luni; 20 fl pentru paie aduse cu carausii gratuite din partea comunei, cu cari are a se incaldi localitatea docintelui si a eleviloru si cortelu liberu cu gradina si curte intrunu complexu de 1/2 iugeru.

Iancahidu in 27 Iuniu 1874 v.

Comitetulu parochialu,

In contiolegere cu inspectorulu cerc. de scóle Ioanu Popoviciu paroch.